

Școală și educație nonformală

Andreea Păstae
CRAIOVA 2014

Materialul de față este rezultat în urma participării la cursul de formare "Smile Lisbon", desfășurat în perioada 13-19 aprilie 2014 la Lisabona și finanțat prin Programul "Învățare pe tot parcursul vieții", Acțiunea Grundtvig, Subacțiunea "Mobilități de formare continuă". Conținutul materialului reprezintă responsabilitatea exclusivă a autorului, iar Agenția Națională pentru Programe Comunitare în Domeniul Educației și Formării Profesionale și Comisia Europeană nu sunt responsabile pentru modul în care conținutul informației va fi folosit.

Teme abordate:

1. Formal-nonformal-informal	3
2. De ce nonformal?	4
3. Activități extrascolare	7
4. Programul ”Școala altfel”	8
5. Educație prin rețele muzeale	9
6. Scurt intro în educație muzeală	11
7. Resurse	14

NON

FOR

MAL

creștere
des
oper
muzeu
le
școală
inițiativă
școală
plăcea
nonformal

1. Formal. Nonformal. Informal

- Educația este un proces complex care se desfășoară în contexte variate ale mediului, urmărind pregătirea pentru viața a subiecților săi. Activitatea educațională este flexibilă și dinamică, fiind prezentă în viața umană pretutindeni. În funcție de cadrul în care se desfășoară influența educativă, putem distinge între trei tipuri de educație: formală, nonformală și informală.
- Educația formală îmbracă forma organizată, sistemică a acțiunilor educative dezvoltate de unitățile de învățământ specializate prin intermediul cadrelor didactice.
- Educația nonformală este acel tip de educație care vine în completarea celei formale cu o abordare puternic individualizată pe nevoile și interesele educabililor, desfășurată însă în afara sistemului de învățământ.
- Al treilea tip de educație, cea informală, se referă la influențele spontane pe care individul le resimte neorganizat și nesistematic în

cadrul mediului său de viață –familie, grup de prieten, întâlniri, media etc.

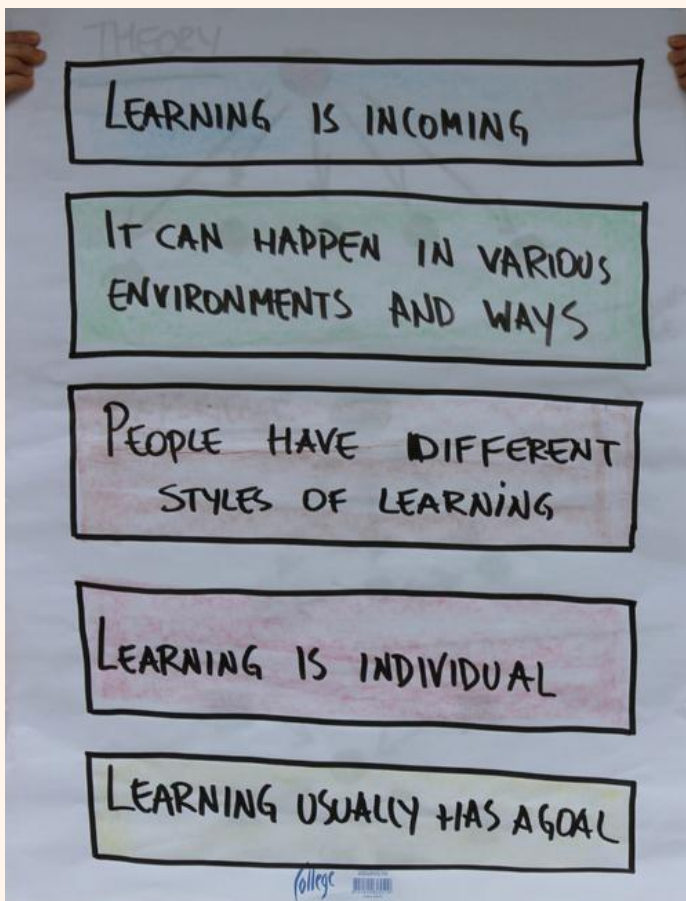
- Legea Educației Naționale din 2011, în articolul 328 punctul 2, reunește cele trei tipuri de educație în conceptul de educație permanent, care reprezintă ” totalitatea activităților de învățare realizate de fiecare persoană pe parcursul vieții în contexte formale, nonformale și informale, în scopul formării sau dezvoltării competențelor dintr-o multiplă perspectivă: personală, civică, socială ori ocupațională”.

creștere
descriere
coperire
televizi
inițiativa
școala
explorarea
muzeu
dezvoltare
nonformal

2. De ce nonformal?

Pentru că nonformalul contribuie în mod evident la dezvoltarea personală și profesională a individului, flexibil și poate mai rapid decât formalul. Aceasta și datorită faptului că nonformalul completează achizițiile din sistemul formal, vizând cu precădere latura lor practică, exploratorie, în concordanță cu interesele și dorințele participanților.

Activitățile educației nonformale nu au caracter obligatoriu, la ele participă doar doritorii, sunt dezvoltate în vederea atingerii unor obiective și obținerii unor

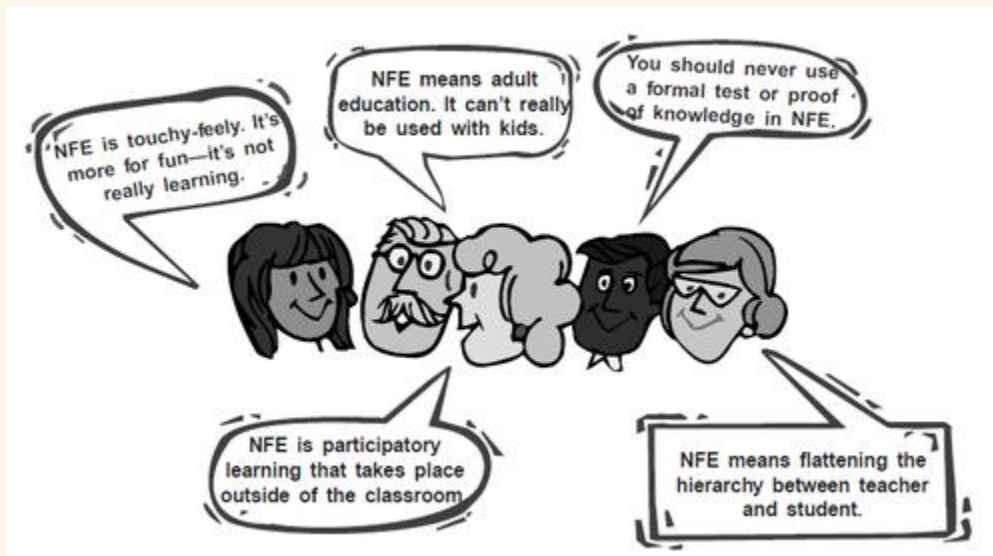

rezultate prestabilite, și chiar dacă există și aici procesul evaluării, el este flexibil, formativ, eliminând stresul obținerii notelor sau al rezolvării temelor obligatorii.

Educația nonformală poate urmări:

- stimularea elevilor și tinerilor în vederea dezvoltării personale și profesionale pentru responsabilizare socială și integrarea pe piața muncii;
- creșterea nivelului de cunoaștere a specificului diferitelor culturi și civilizații, incluzând aici și formele lor de manifestare;
- asigurarea mediului necesar identificării, exersării și dezvoltării înclinațiilor, aptitudinilor și abilităților personale.

Mituri despre nonformal:

3. Activități extrașcolare

Este foarte important de reamintit că școala, ca agent educațional și parte a sistemului național de învățământ, organizează ea însăși diferite acțiuni nonformale, cunoscute de obicei sub denumirea de activități extracurriculare. Frecvența acestor activități este variabilă, în funcție de specificul disciplinelor studiate, de rezultatele obținute, de nevoile elevilor, de inițiativele profesorilor și ale elevilor, de tradiția și partenerii școlii, de resursele financiare etc.

În fiecare școală există sau ar trebui să existe un responsabil al activităților extracurriculare, care are printre responsabilități proiectarea anuală și semestrială a acestor activități, organizarea, desfășurarea, evidența și/sau raportarea lor. Printre activitățile extracurriculare școlare se pot regăsi: excursii, proiecte socio-culturale și civice –teatru, biblioteci, autorități locale, muzee etc.-, acțiuni ecologice, concursuri și olimpiade, cercuri pe discipline.

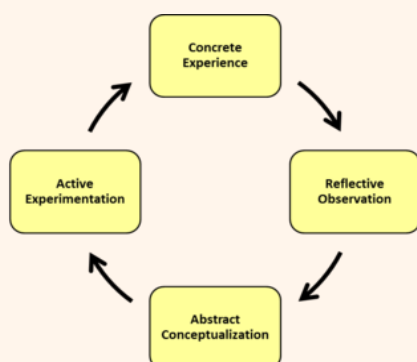
4. Programul ”Școala Altfel”

Sistemul educațional românesc este în proces de reinventare prin introducerea unor lecții și activități cu caracter mai puțin formal în demersul didactic obișnuit. În 2011 este creat cadrul normativ pentru desfășurarea în timpul anului școlar a săptămânii ”Școala altfel”, program care se dorește a construi o punte de legătură între sistemul formal de învățământ și educația nonformală prin proiectarea, organizarea, desfășurarea și evaluarea de activități extrașcolare în parteneriat cu diferiți stakeholderi locali, regionali sau naționali.

Suntem deja în al treilea an în care în școlile românești se derulează programul ”Școala altfel”, care dedică o săptămână de primăvară desfășurării de activități extracurriculare cu elevii; pe parcursul acestei săptămâni cadrele didactice implică elevii în diferite activități preponderent cu caracter nonformal, în colaborare cu familia, comunitatea, organizații neguvernamentale, agenți economici, stakeholderi de niveluri diferite.

Organizațiile neguvernamentale pot înscrie pe o platformă online creată de Ministerul Educației Naționale, proiectele pe care vor să le desfășoare în parteneriat cu unitățile de învățământ în cadrul săptămânii „Școala altfel”. Orice

activitate înscrisă pe platformă va fi vizibilă numai după aprobarea proiectului de către un evaluator desemnat de MEN.

5. Educație prin rețele muzeale

”Un muzeu este o instituție permanentă în serviciul societății și al dezvoltării ei, deschisă publicului, care achiziționează, păstrează, cercetează, comunică și expune moștenirea tangibilă și intangibilă a umanității în scop educativ, de studiu sau de plăcere.” ICOM - International Council of Museums

Etimologic, cuvântul ”muzeu” provine din termenul grecesc *μουσεῖον* (*mouseion*), care semnifică spațiul sau templul dedicat muzelor –divinitățile care patronază artele în mitologia greacă. De multe ori se presupune că primul muzeu al lumii a fost biblioteca lui Plato din Atena, iar primul muzeu modern, desemnat printr-un decret al Parlamentului britanic din 1753, a fost British Museum din Londra.

Într-un muzeu public (vizitatorii) se ”întâlnește” cu expertul, creându-se un transfer de cunoștințe, atitudini și emoții; vizitatorul citește informațiile de pe displayul obiectelor expuse, ascultă lămuririle ghidului, vizionează materialele media, interacționând astfel cu atmosfera specifică a spațiului expozițional. Exponatele și muzeul în sine au o anumită poveste de spus, adresându-se unui public anume, evocând sau reconstruind identități.

Sunt expuse modalitățile prin care este construit și comunicat trecutul utilizând cultura materială care a supraviețuit, aleasă de curator pentru valorificare; sunt împărtășite identitățile prin prezentarea a unde și cum trăiau sau trăiesc oamenii; e arătat ceea ce este semnificativ pentru cei care trăiesc într-un spațiu și nu ceea ce ”străinii” ar trebui să vadă.

creșterea elevilor
 inițiativa școlară
 descoperirea
 muzeului
 dezvoltare
 explorarea
 nonformal

Așadar, muzeele au o funcție intens educativă, contribuind nonformal la creșterea gradului de cunoaștere al vizitorilor prin explorarea potențialului de informație organizată cuprinsă în spațiile expoziționale.

Funcția educativă a muzeelor este utilizată deseori în lumea contemporană, trecând peste granița simplei vizite și antrenând educabilii în activități specifice cu caracter de învățare. Astfel există incinte expoziționale care au amenajate spații dedicate activităților și studiului pentru copii, elevi și studenți, centre multimedia sau diferite ateliere. În astfel de spații vizitatorii au posibilitatea de a desfășura, asistat sau nu, activități care să sprijine funcția de cunoaștere a muzeului: studiul exponatelor ca modalitate de realizare, istoric, amplasare geografică, semnificație și legături cu alte exponate; jocuri și activități sociale; crearea propriilor ”exponate” – lucrări sau produse care folosesc pentru realizarea lor artele sau științele.

creștere elevi
desoperare
școală
inițiativă
muzeu
dezvoltare
școală și educația nonformală
experiența
nonformal

*Ne plac copiii în
muzee!*

6. Scurt intro în educație muzeală

O normă contemporană de funcționare a muzeelor presupune pentru multe dintre acestea să desfășoare activități în colaborare cu unități școlare, uzând de personal special pregătit sau de spații amenajate pentru copii, elevi și tineri. În plus, elevii de toate vârstele constituie o parte semnificativă din grupul țintă cărui i se adresează muzeele; și, deși acești elevi pot conștientiza importanța muzeelor pentru propria educație, cel mai probabil ei nu vor alege în mod obișnuit să le viziteze. De aceea vizitele organizate de școală vor fi pentru mulți elevi singurele lor experiențe de învățare muzeală; în aceste vizite abilitățile și nivelul de cunoaștere ale profesorilor însoțitori au un rol cheie în a alege și a decide ceea ce poate muzeul să ofere pentru dezvoltarea personală și profesională a elevilor. Rolul profesorului este să aleagă ceea ce într-o vizită la muzeu va determina experiența de învățare a elevilor.

Poate fi un rol pasiv, când profesorul face aranjamentele necesare pentru vizită și, odată ajunși în spațiul muzelui, se rezumă la a supraveghea comportamentul elevilor; acestora li se permite să se deplaseze liber în spațiul expozițional pentru observări și/sau analize spontane, libere, nedirecționate de o

anumită sarcină concretă. Într-o asemenea situație elevii vor experimenta situații individuale de învățare, dar există pericolul să considere vizita la muzeu ca o excursie și nu ca o activitate cu scop de cunoaștere.

Tot un rol pasiv al profesorului este și atunci când acesta încredințează ghidarea elevilor către personalul specializat al muzeului, care se va ocupa de situația de învățare prin oferirea turului asistat sau conducerea lecției în sine; în

acest caz profesorul poate organiza lecții și activități post vizită.

Rolul mai puțin pasiv al cadrului didactic este atunci când acesta aduce copiii la muzeu și conduce el însuși activitățile proiectate. În acest fel va realiza adaptarea, explicarea și individualizarea materialului informativ oferit de muzeu, procedând apoi la desfășurarea activităților proiectate a se desfășura în incinta spațiului expozițional. Elevilor li se pot trasa diferite sarcini, în funcție de specificul muzeului, nivelul de vârstă și disciplina/disciplinele pentru care este realizată vizita.

Astfel, pot lucra individual sau în grupuri propriile exponate, cu materiale furnizate de muzeu sau materiale proprii; pot cerceta, compara, analiza în diferite forme de organizare un exponat sau un grup de exponate; pot interpreta texte, opere cunoscute, adecvate specificului sau perioadei relevante pentru expoziția vizitată; pot identifica obiectele,

caracteristicile și structura lor, obiecte despre care au studiat deja în lecțiile desfășurate în spațiul școlar; pot susține sesiuni de evaluare a competențelor anterior achiziționate etc.

Competențe necesare profesorilor pentru desfășurarea activităților de învățare muzeale:

- analizarea și lucrul cu obiectele expuse,
- abilitatea de a explora emoții și valori,
- citirea critică, selectivă a informațiilor oferite de spațiul muzeal,
- gestionarea adecvată a spațiului muzeului,
- cunoștințe despre subiectul general al expozițiilor vizitate,
- capacitatea de înțelegere și reflecție asupra specificului muzeului și a modului de funcționare la nivel intelectual.

Muzeele constituie o resursă de învățare cu multiple posibilități de valorificare a disciplinelor predate în sistemul formal de educație și cu rezultate surprinzătoare, în manieră pozitivă, în ceea ce privește stimularea interesului elevilor pentru educație în general.

creștere
des
oper
muzeu
le
școală
inițiativă
școală
plă
nonformal

7. Resurse:

- ✚ <http://www.artsteps.com/>
- ✚ <http://photosynth.net/>
- ✚ <http://zunal.com/>
- ✚ <http://www.joecutting.com/exhibitKit.php>
- ✚ <http://secondlife.com/>
- ✚ <http://www.googleartproject.com/>
- ✚ <http://www.wikipaintings.org/>
- ✚ <http://www.digital-extra.eu>
- ✚ <http://www.smile-vet.eu>
- ✚ <http://www.sharinglandscapes.eu>
- ✚ www.bridgemanart.com
- ✚ <http://groups.drupal.org/museums>
- ✚ http://mesda.org/aboutMesda/mesda_history.html
- ✚ <http://bambuser.com/>
- ✚ <http://audacity.sourceforge.net/>
- ✚ <http://vimeo.com/>
- ✚ <http://www.acoustiguide.com/tours-apps>
- ✚ http://etec.ctlt.ubc.ca/510wiki/Nonformal_Education
- ✚ http://www.google.ro/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=4&cad=rja&uact=8&ved=0CDEQFjAD&url=http%3A%2F%2Fwww.isj.dj.edu.ro%2Fdown%2Fdocisj%2FStrategie%2520educatie%2520non%2520formala%25201.doc&ei=inRbVKqACeqV7AbphYGYDA&usg=AFQjCNG5seDvuxvyo583D0zGx_XvISeWxQ&bvm=bv.78972154,bs.1,d.cGE
- ✚ www.edu.ro
- ✚ <http://www.wordle.net/>